

København 22. november 2020

Til Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg

Svar til høring over L 77 (aflivning af og midlertidigt forbud mod hold af mink)

Dansk Vegetarisk Forening takker for muligheden for at afgive et høringssvar til den fokuserede høring om minkloven.

Forskere fra hele verden har i årevis advaret om, at epidemier kan opstå og mutere i den intensive produktion af landbrugsdyr¹. Det samme har FN's fødevare- og landbrugsorganisation (FAO) og FN's miljøprogram (UNEP). Det er derfor ikke overraskende, at COVID-19 er muteret i den danske minkproduktion, men tværtimod en forudsigelig konsekvens af, at Danmark har valgt at opdrætte millioner af dyr under forhold, som er optimale for virusser.

Når man samler tusindvis af dyr på meget lidt plads, bliver det alletiders yngleplads for virusser. Dels fordi virusser her kan springe nemt fra dyr til dyr, dels fordi dyrenes immunsystemer svækkes, fordi de lever under konstant stress².

Permanent at nedlægge den danske minkproduktion er et nødvendigt skridt, og det samme gælder andre intensive produktioner af dyr, da den næste epidemi kan opstå eller mutere her. Forskere har således specifikt advaret om farerne ved intensiv svineproduktion og intensiv fjerkræproduktion³.

Det er vigtigt, at en udfasning af den øvrige intensive dyreproduktion påbegyndes snarest muligt, så den kan foregå under mere ordnede og gennemtænkte forhold end lukningen af minkproduktionen.

Danmark som kilde til en ny mutation – og en fortsat eller ny pandemi

Kilden til COVID-19 er endnu ikke bekræftet. En forsker fra WHO har påpeget, at det ikke er usandsynligt, at smitten oprindeligt er kommet via mink⁴. Det giver mening, eftersom mink, som vi har set, er den art udover mennesker, hvor sygdommen smitter nemmest. Samtidig viser blodprøver fra det sydlige Europa, at COVID-19 allerede var i omløb i Europa i sommeren 2019⁵.

Sagt med andre ord: Der er ikke noget principielt til hinder for, at COVID-19 kunne være opstået i danske dyr. Og dette er hele pointen med den aktuelle lukning af dansk minkproduktion: Det kan godt være, at vi næppe var kilden oprindeligt, men vi er blevet ophav til potentielt farlige mutationer, fordi de samme

¹ Se flere kilder og læs meget mere om epidemier på <https://vegetarisk.dk/produktionen-fremmer-nye-sygdomme/>

² Schuck & Alonso 2020. Pandemics, global health and consumer choices. Ebook.

³ Videnskab.dk 20. maj 2009. <https://videnskab.dk/krop-sundhed/svin-koger-suppe-pa-fugleinfluenza>

⁴ Berlingske 15. november 2020. <https://www.berlingske.dk/videnskab/who-efterforsker-maaske-var-smittede-mink-aarsag-til-hele-pandemiens>

⁵ Berlingske 17. november 2020. <https://www.berlingske.dk/europa/pandemien-tyvstartede-i-europaeisk-land-allerede-i-sommeren-2019>

grundlæggende betingelser er til stede i Danmark. Og flere mutationer kan opstå, hvis ikke produktionen lukkes.

Det er derfor udtryk for ansvarlighed overfor både Danmark og resten af verden, at regeringen søger at afvikle dansk minkproduktion hurtigst muligt, og vi kan kun anbefale, at et samlet Folketing tilslutter sig afviklingen fremfor at forhale den.

Sidegevinster for samfundet: Dyrevelfærd, luftforurening og samfundsøkonomi

Mink lever i naturen på store arealer, mens de estimeret 17 millioner mink i den danske minkproduktion lever i bure. Lukningen af minkproduktionen vil derfor medføre betydeligt mindre lidelse i dansk landbrug.

Der er betydelige gevinster for både miljø, sundhed og samfundsøkonomi ved at lukke minkproduktionen. Alene udledningen af ammoniak fra danske minkfarme er så høj, at lukningen af erhvervet betyder, at Danmark nu kan overholde EU's krav om at nedbringe udledningen af ammoniak⁶.

Den samlede sundhedsøkonomiske omkostning ved luftforurening med ammoniak fra dansk landbrug udgør alene for Danmark 4 milliarder kroner om året; dertil kommer en sundhedsøkonomisk værdi udenfor Danmark på yderligere ca. 19,5 milliarder kroner om året⁷. Heraf kommer en betydelig del fra minkfarmene (så vidt vi kan estimere på baggrund af offentligt tilgængelige tal cirka en fjerdedel).

Det er tvivlsomt, om erhvervet genopstår andre steder i verden, og i så fald i hvilket omfang og hvor længe, eftersom mange andre lande allerede har udfaset minkavl, og der findes mange alternativer til skind fra dyr.

Vedr. erstatning og hvem der har ansvaret

Regeringen foreslår, at der skal udbetales erstatning til minkavlerne. Vi er bekymrede over, hvad dette kan få af præcedens for fremtidig afvikling eller omlægning af den intensive danske produktion af dyr, hvor erhvervet selv har et stort medansvar for risikoen. For vi kommer før eller siden også til at afvikle eller omlægge andre intensive dyreproduktioner – hvad enten det er for at hindre epidemier eller for at bremse klimaforandringerne.

Vi mener, at hvis man opdrætter dyr under forhold, som vi i årtier har vidst øger risikoen for epidemier og dermed kan få alvorlige konsekvenser for folkesundheden, er det problematisk, hvis staten skal betale regningen, den dag erhvervet må lukkes ned.

Man kan tværtimod argumentere for, at regeringen og Folketinget bør anvende den aktuelle situation til at sende et signal om, at hvis man producerer dyr intensivt, hvilket man længe har vidst udgør en alvor risiko for folkesundheden, så må man som virksomhed tage de økonomiske konsekvenser, hvis virusser muterer i den produktion man har. Endvidere kan det overvejes, om der bør rejses krav mod minkavlerne vedrørende de sundhedsmæssige og økonomiske skadevirkninger på resten af samfundet, f.eks. økonomien lokalt i Nordjylland, som minkproduktionen med det aktuelle udbrud har været kilde til.

⁶ Altinget 11. november 2020. <https://www.altinget.dk/artikel/eksperter-aflivning-af-millioner-af-mink-forbedrer-luftkvalitet-og-miljoe>

⁷ Miljø- og Fødevarerministeriet i svar til Folketinget 23. januar 2019.

<https://www.ft.dk/samling/20191/almdel/mof/spm/382/svar/1630578/2144027.pdf>

Vi er bekymrede over den aktuelle forskelsbehandling, hvor f.eks. restaurationsbranchen og kulturlivet bløder, og tusindvis af virksomheder har måttet dreje nøglen om, selvom de ikke er skyld i epidemien. Hvorimod minkbranchen, som har et direkte ansvar for mutationer på grund af ringe dyrevelfærd, kan se frem til stor kompensation.

Vi vil derfor anbefale, at relevant lovgivning ændres, så det sikres, at hvis man driver et erhverv, som udgør en alvorlig risiko for folkesundheden, eller som desuden bidrager markant til klimagasser, så står man selv med den økonomiske risiko, hvis erhvervet en dag må lukkes af hensyn til folkesundhed og/eller klima.

De bedste hilsener

Rune Chr. Dragsdahl

Rune-Christoffer Dragsdahl

Generalsekretær

Dansk Vegetarisk Forening

rc@vegetarisk.dk

Tlf. 50 56 18 17

www.vegetarisk.dk